

Var. c. XVI. (32) Gen. XXI. 24. (33) XXI. 31. (34) XXXI. 54. (35) Exod. XIV. 9. (36) Jos. II. 12. (37) 1. Sam. XX. 24. (38) Hebr. VI. 16.

§. 2. Cum itaque constet, Judæos non planea juramentis abstinere, formulæ, quibus juramenta præstant, indagandæ nobis veniunt. Ante omnia autem inquirendi & evolvendi hic sunt ipsi fontes, ex quibus quam commodissime tota hæc materia desumi poterit. Nam frustraneus sane illorum labor est, qui ritus Judaicos ex quolibet libro confessionali, precum, idque genus alio colligere, atque ediscere cupiunt, libros vero, maxime huc conducentes, evolvere aut nolunt, aut interdum nequeunt. Quis autem hac vice alium fontem, si excipiamus scripturam Vet. Novique Testamenti, nobis designare conabitur, quam istud omnium Antiquitatum Judaicarum perfectissimum, Systema, ipsum puta *Talmud*, & quod vicem perpetui commentarii sustinet *R. Maimonidis* incomparabile opus, *יר חזקה* *Manus fortis* dictum, ex *Ezech. III. 14*. In illo enim peculiarem tractatum de Juramentis *מסכת שבועות* inscriptum invenimus, qui habetur in *נויקין*, ejusdemque *מסכתא* (39). In laudato vero libro *Maimonidis* itidem peculiaris tractatio de hac materia occurrit *Part. III בספר הפלאה* *Libri primi, de separationibus agentis, num. 1*, qui sistit *מסכת שבועות* tractatum de juramentis. (40)

(39) De ordine atque inscriptione librorum *Talmud*. vide præ reliquis *Excell. Dn. M. Zach. Grapsum, Virum, ut in omni elegantiori litteratura, ita imprimis etiam in hoc studiorum genere maxime exercitatum, Patronum nostrum, de cuius favore singulari merito nobis gratulamur, in Dissert. de Histor. Litteraria Talmudis Babyl. A. 1696. hoc in loco habitis, potissimum Dissert. poster. (40) totam Operis hujus Oeconomiam prolixè recensuit Buxtorfius in Biblioth. Rabbin. p. 65. seq. edit. Francq. 1696.*

§. 3. Ex citatis igitur libris discimus, duplicis potissimum generis esse juramenta Hebræorum. Aut enim jurabant adjurati prius, vel a iudice, vel a quolibet privato, aut jurabant libere absque ulla præcessa adjuratione; Hinc duplex quoque formularum genus enascitur. De juramentis adjuratorum paucissimis primo agendum erit, dein de reliquis.

§. 4. Qualis fuerit processus, si aliquis a Iudice in loco publico adjuraretur, & qualis adjurati talis formula fuerit, sat perspicue ostendit *Maimonides*. (41) Ante omnia juranti terror incutiebatur, ut perjurium evitaret, brachio suo tenebat librum legis, & in augmentum erroris adstantes clamabant: (42) *סורו נא מעל אחלי האנשים הרשעים* האלה ועל תגעו בכר אשר להם פן תספו ככל חטאתם *Recedite quæso a tentoriis virorum impiorum horum, nec tangite quicquam,*